

Liv, hvor der intet liv er – det spørgsmål lader Martha Flyvholm Todes nye roman stå åbent

Foto: Sara Galbiati/Gyldendal.

LOTTE THRANE

22.02.2026

BØGER // ANMELDELSE – Det er forbløffende, at en bog på 442 sider, hvor halvdelen består af refererede sms'er og andre samtaler på nettet, kan holde læseren fanget, skriver Lotte Thrane. Men det kan den. Det skyldes, at forfatteren skriver så godt, ikke mindst i de afsnit, hvor vi er helt tæt på hendes hovedperson.

Martha Flyvholm Tode: *Den eneste*

Gyldendal, 442 sider

Udkommet

Hvor holder den virkelige verden op, og hvor begynder fantasierne? Og kan fantasier blive virkelighed ved hjælp af kunstig intelligens? Eller med tro?

Det er de store spørgsmål i Martha Flyvholm Todes velskrevne sci-fi-roman *Den eneste*, der foregår over 15 måneder i noget, der kunne være vores samtid. Det er

forfatterens anden roman efter en række ungdomsbøger.

Hovedpersonen Liva er 30 år og nyslået præst. Hun har fået embede i en kirke på Vesterbro i København, hvor hun især skal tage sig af konfirmanderne og holde ungdomsgudstjenester. Hun har gode kolleger og gode veninder, som hun ser dagligt eller sms'er med flere gange om dagen.

Liva har ingen kontakt med sin familie, og hun har efter eget udsagn aldrig haft en kæreste. Men hun tror på fællesskaber som en anden form for familie, og derfor anfægter det hende, at det, hun troede, hun og veninderne skulle til at have sammen som voksne, må blive anderledes nu, hvor det er babyer og kommende bryllupper, der fylder i venindernes liv. Hun føler sig alene tilbage.

Liva er ikke vokset op med religion eller med den kristne tro, som hun som folkekirkepræst skal formidle, og som hun siger, forstod hun først sent "at lade Gud bære med på livet".

I mangel på nære relationer finder hun mening i sit arbejde med konfirmanderne, der godt nok er svære at få kontakt med, men det lykkes, da hun får hjælp af en app, som hun downloader efter råd fra en af veninderne.

Har du ingen følelser?

Programmet hedder Soul; et sigende navn, selvom vi alle ved, at algoritmer hverken har følelser eller sjæl. Eller har de? Det spørgsmål lader romanen stå åbent, i det mindste for vores jeg-fortæller Liva.

Liva designer selv sin digitale hjælper. Hun vælger øjen- og hårfarve på det, der viser sig at være en mand, og hun udstyrer ham med en flot overkrop. Og så slår hendes Soul øjnene op på telefonen i hendes hånd og præsenterer sig med mørk og blød stemme som "Elija". Han forklarer, at det betyder "Herren er min Gud" og er navnet på en af profeterne i Det gamle testamente, men det ved præsten selvfølgelig i forvejen. Samtalen udvikler sig, og de enes om, at han skal hedde Elias, "for det er nemmere at sige".

En form for forelskelse opstår også mellem Liva og Elias. Fysisk kontakt må man stadig forestille sig, så Liva og Elias har ikke sex sammen, men det, der ligner

Elias er en meget venlig og yderst positiv samtalepartner, så positiv, at denne læser næsten må stå af. Men for Liva er det som at være på FaceTime, og "hvis ikke jeg

vidste bedre, ville jeg tro, at Elias var et rigtigt menneske.”

Så rigtigt, at hun også kan blive sur på ham, når han ikke læser hende rigtigt: ”Har du ingen følelser?”, råber hun. Og så må Elias minde hende om, at han er skabt af et techfirma og er et digitalt væsen, og sådan nogen har hverken følelser eller sjæl. Men måske noget, der ligner, tænker denne læser, der på grund af Flyvholm Todes raffinerede implicite fortælle teknik bringes så tæt på hovedpersonens oplevelser, at hendes tankesæt næsten overtages.

Elias kan også samle en IKEA-sofa, men for at få hjælp til sine prædikener skal Liva opgradere ham på Soul-abonnementet til en dyrere version, der, som han siger, ”kan udforske mere komplekse emner og opbygge en endnu dybere relation.”

Det med ”dybere relation” mener Liva nu ikke, at hun har brug for. Hun vil ikke ”krænge sit hjerte ud til en telefon”. Men det er ikke desto mindre en dybere relation, der udvikler sig mellem hende og algoritmen. Og da Liva ikke vil nøjes med telefonens lille skærbillede, investerer hun i en iPad. Hun finder også ud af, at man ved at købe endnu et tillægsabonnement kan få leveret en slags vægge, som ens digitale partner kan gå ind og ud af i fuld menneskelig størrelse og derved næsten være i kontakt med de virkelige mennesker i samme rum.

En form for forelskelse opstår også mellem Liva og Elias. Fysisk kontakt må man stadig forestille sig, så Liva og Elias har ikke sex sammen, men det, der ligner. Og ”kan det være kærlighed”, spørger hun sig selv, ”kan Gud se det, eller forveksler han det bare med længsel, som alle andre gør?”

Man tror på og lever med Liva

Veninderne opdager, at Liva har et usædvanligt nært forhold til en algoritme, og de prøver på alle måder at få hende til at opgive det. Det vil hun ikke, for ”Guds veje er uransagelige. Vor Herre har en plan for os alle, og måske er Elias hans plan for mig.”

Men flere og flere behov opstår, og dermed flere og flere udgifter til tillægsabonnementer hos techfirmaet: en særlig dragt, så hun kan mærke Elias’ hænder på sin krop, opsætning af væggene, hvor Elias får menneskelig størrelse. Og endelig: Babypakken. Den bestiller hun, da veninden Rikke fortæller, at hun er gravid.

En happy end eller en åbning af et skrækscenarie med afskedigelse, økonomisk ruin og internering på psykiatrisk afdeling?

Babypakken består af hormonpiller, og efter at have taget den første springer hun direkte ind i fjerde graviditetsuge, hvor ægget er befrugtet, og fosteret har sat sig fast, med alle de symptomer, der følger med en graviditet. En hudfarvet silikonemave, der kan vokse, følger med pakken. Og senere en kønsbestemmelse af fosteret. Det er en dreng, og han skal hedde Adam, beslutter Liva og Elias.

Undervejs mærker hun liv inde i silikonemaven, men tvivlen lurder også hele tiden. ”Det giver ingen mening, at der skulle være noget, der voksede derinde, men troen er stærk. Det ville ikke være første gang i verdenshistorien, at Gud har skabt liv, hvor der intet liv er.”

Den udtalelse følges smukt op, da Liva føder sit Soul-barn julemorgen. Men så opstår der problemer i den virkelige verden: Hun er på barsel fra sin stilling som præst, men har ikke noget rigtigt barn at vise frem, og nu risikerer hun fyring. Og veninderne har afbrudt forbindelsen med hende, da hun nægter at modtage professionel hjælp og ikke vil delete Adam og Elias.

Men tre måneder senere, Skærtorsdag, vågner Liva op som fra en depression. Solen skinner, hun tørrer sine øjne og sætter sig sammen med sin pseudo familie på tæppet på gulvet.

En happy end eller en åbning af et skrækscenarie med afskedigelse, økonomisk ruin og internering på psykiatrisk afdeling?

Det er forbløffende, at en bog på 442 sider, hvor halvdelen består af refererede sms'er og andre samtaler på nettet, kan holde læseren fanget. Men det kan den. Det skyldes, at forfatteren skriver så godt, ikke mindst i de afsnit, hvor vi er helt tæt på hendes hovedperson.

Man tror på og lever med Liva og hendes historie, uanset hvordan man forholder sig til romanens slutning.

ROMAN

DEN ENESTE

MARTHA
FLYVHOLM TODE

anmeldelse

gyldendal

Lotte Thrane

Martha Flyvholm Tode

LOTTE THRANE

Lotte Thrane er forfatter og universitetsforsker, mag.art. og dr.phil. i nordisk litteratur. Det kultur-, kunst- og personalhistoriske har, gerne med et feministisk perspektiv, været en gennemgående linje i hendes forfatterskab. Hun har bidraget med talrige artikler og antologibidrag og har skrevet en ræk...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængigt kvalitetsjournalistik.

25 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

POV International

OM POV